

ДІЛО

Видавничі Спілка „Діла“

україна і Швайцарія.

Берн (Шв.). 10. вересня 1918.

В Швайцарії перебував тепер у місії від українського правительства до швайцарської союзної ради д-р Лукасевич, радник українського міністерства загорянських справ. З Києва вийшов 12. серпня (про се „Діло“ свого часу привело звестку від свого київського кореспондента — Ред.); після кількох днів побуту в Берні, де відбув д-р Лукасевич кілька нарад з підготуючим там тоді президентом міністрів Лаштуби, приїхав український висланник 24. серпня до Берна. Тут увійшов він у зносини з представниками швайцарської союзної ради.

Передовісі відвідав д-р Лукасевич теперішнього президента швайцарської федерації п. Кацандера, котрий його й ревізитував. Так само діяли і відвідали візиту д-ра Лукасевича інші члени союзного правительства, як пп. Шульц і Декопле, шеф департаменту справедливості і поліції Міллер і радники департаменту постачання Ларді і Палазчині.

Також німецький посол барон Ромберг і австро-угорський посол Муссодін вложили відповідно візити д-ру Лукасевича, котрого відвідує крім того членів дописувателів швайцарських і загорянських газет.

На вступних конференціях із швайцарськими державними д-ром Лукасевичем подібно відповідь шіль своєї місії в Швайцарії.

Цьо ся: названня і управління дипломатичних візаєнів між Україною і Швайцарією. Враження з сих переговорів таке, що Швайцарія увійде в дипломатичні зв'язки з Україною. Рішення в сій справі залежить від союзної ради, засідання якої має відбутись че-гойсь час.

Рішення Швайцарії в справі удержання відповідників візаєнів в Україні в незалежності від рішення про признання Швайцарією незалежності української держави і про відмінні обосторонні консульярні зв'язки — України в Швайцарії і Швайцарії в Україні.

Що до першого, то здається, що нар. швайцарська політика стане на тім, що Україні може бути призначана роль після того, коли на демократичних засадах складана українська конституантія становить форму правління української держави. Натомість немає сумніву, що консульярні зв'язки в недзвіді часі будуть налагдані. Департаменту справедливості і поліції п. Міллера виготовив реферат для правительства з питаннями українського консульяту в Швайцарії. Охідомлені особи вже й називають імена з українськими емігрантів у Швайцарії, які на предложення д-ра Лукасевича буде відправлений українським правительству за становище українського генерального консула в Швайцарії.

Українське громадянство по обох боках кордону радо прийме вісти про заходи д-ра Лукасевича щодо уладження українських представників у Швайцарії. Поміж іншими дуже важливими, які ждуть українських представників у сій нейтральній країні, котра стала середком світа, неостаннє місце займає подавання відомостей про

РЕДАКЦІЯ

І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринок 10., II. поверх.

Кonto почт. щади. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів“.

Число телефону 565.

Рукописів

редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно	5 — К.
четвертічно	15 — "
піврічно	28 — "
пілорічно	56 — "
у Львові (без доставки):	
місячно	4 — К.
четвертічно	12 — "
піврічно	22 — "
пілорічно	44 — "
в Німеччині:	
місячно	28 — М.
пілорічно	56 — "

За замовленнями

платиться за 50 с.

Ціна оголошень:

Рядок постійний, позначеній зважом 100 с. відповідно 1 к. в окремостях 1-100, а решта 100-1000 зважом перед тим як постійний 2 к. Позначені 2 к. Оголошенням другим подібним. Оголошення на суб'єкт і позначені постійним 1 к.

Постійні оголошення на 100 с. — 1 к.

Одни крикірні оголошення

у Львові 16 с.

на проміжні 20 с.

Начальний редактор: Д-р Ваціль Панайло.

Україну тутешній і загорянський пресі. Досі виконувало сю задачу по своїм найліпшим силам „Українське Бюро“ в Львові під дирекцією п. Степанківського. Можна тільки побажати, щоби освідомлююча праця цього бюро знайшла доповчення в такій же праці українських консульатів. Потрібне се тим більше, що — річ у високім ступені замітна і симпатична! — існує в Швайцарії справдіна організація австрійська, яка має завданням подавати Швайцарії — ще більше — світові держави антанти відомості про Україну. Завдання се сповняється австрійська організація — по австрійських фабрику „інфірміції“ про українські відносини в дусі польсько-московським, силуючись за всяку ціну понизити Україну в очах західного світу...

Проти польського анексіонізму.

Комарно, 17. вересня 1918.

Дня 16. с. и. відбулося в Комарні віче, на якому о. посол С. Ошишкевич вложив взіт по-польській діяльності.

Віче ухвалило отсі резолюції:

1. Віче ниніше висловує Українській Повітовій Резидентції, з-одна о. послови Ошишкевичеви, повне довіре, за їх парламентарну діяльність.

2. Якнайрішчіше протестуємо проти влучення Галичини в Подільсько, а жалюмо поділу Галичини на східну і західну і утворення зі Східної Галичини і Буковини особного коронного краю під австрійським пануванням,

3. З огляду на вороже до нас становище теперішнього правительства, визвітється Уко. П. Репрезентацію до як найостріші озовій, доки на ліпше не зміниться.

Українсько-німецькі переговори.

(УТА). Київ, 15. вересня 1918.

Вчора вийшов до Берліна німецький посол на Україні Муж, щоби принести в полові і слідуючого тижня участь в переговорах між Гетьманом всієї України та німецьким канцлером Гертлінгом.

Румунський представник на Україні.

Будапешт, 17. вересня 1918.

„Pester Lloyd“ повідомляє: Румунським дипломатичним представником у Київі признаено Концеску.

Перед відповідю антанти.

Америка рішить про відмову.

БЕРН, 18. вересня. З Парижа доносять: Відмова антанти на ноту Австро-Угорщини є певна; нетвердість існує тільки щодо форми. Є певне, що тон і зміст буде диктувати Америка, яка — як щодня доносять париська преса — є за веденням війни аж до побідного кінця.

Заява Ляйнінга.

ВАШІНГТОН, 17. вересня (Райтер). Державний секретар Злучених Держав Лансінг оголосив отсю звернення: Президент уповажив мене звернення, що відповідь американського правительства на австро-угорську ноту буде така: Правительство Злучених Держав думає, що існує тільки одна відповідь, яку вона може да-

ти на предложение австро-угорської монархії: Правительство Злучених Держав більше разів і в повною широті подаю умови, на яких основі Злучені Держави брали би під розгляд мир, і вони не приймуть предложение нідбуті конференцію в справі, в якій вони ясно означили своє становище.

Заява Бальфура і англійська преса.

ЛОНДОН, 17. вересня. (Райтер). Англійська преса висловлюється в тім самім дусі, що член кабінету Бальфур, а саме що предложение Австро-Угорщиною конференція не мала би ніяких виглядів на успіх.

Ватикан і Італія.

ЛЮГАНО, 18. вересня. Міроточні ватиканські круги держаться в справі ноги Австро-Угорщини, яку завдяки неприсутності кардинала державного секретаря одержав сам під, з резервою. Думають, що Ватикан ждуть-же заяв антанти.

„Corriere della Sera“ пише в додатку з Риму, неначе даючи розвідку Ватикану, що Ватикан не відповість на ноту Австро-Угорщини.

Італійська преса висловлюється про ноту так ясно як французька й англійська. Бачить у ній доказ слабості Австро-Угорщини й Німеччини і маневр в цілі внесення роздору між союзниками.

Поклик до українських священиків.

Бересте, 15. вересня 1918.

Італігенти і селяни з ріжних околиць Холмщини Й Підляшша просять о присилку уніатських священиків. Вони просять і домагаються наших священиків, заклики до наших священиків вже були, а з них чікто не єде.

Інакше було в 1874 р., коли Розія касувала унію, тоді на тику підпольну агітацію редактора московського „Слова“ у Львові, перекрадлося через границю до Холмщини 200 наших людей з Галичини. Перекрадалися полями, лісами, щоби лиш дістатися сюди на роботу злу, протиукраїнську. Студенти прав, як о. Лягодинський, брат послі, який є тепер священиком в Межирічу, і люди в інших фасультетах покидали свої студії і перекрадалися сюди. Не знайшли вони опівся задоволення в своїй праці, але ніякого було ім вже вертатися. Кинули ці люди велику плаку на наш клир і наш народ в Галичині, бо всі ці люди йшли до семінарія в Холмі, звідки за два роки вже виходили священиками і вони при помочі російського уряду знишили унію 1875 і 1876 років. Цю ганьбу, що шкоду мусять тепер направити наші священики. Направити треба кризу, нанесену нашій церкві, а ще більше нашому народові, бо 1½ мільйона Українців пішло в стадо Лахів, через цю роботу галицьких московофільв. Направити це є святим нашим обовязком. Ні труда, ні неагоди, ні нішо не може і не повинно нас спінити перед великим ділом. Алеж і цих трудів, невигод нема. Українці, Галичане! Як замерла ваша енергія? Чи нема між вами вже живучих сил, ідейних одиниць? Чи не відінви до напрямів зла заподіяного предкам? Не треба вам перекрадатися лісами. Ідьте як до своїх, ідьте як батьки до своїх дітей, які заблутили в гущавині непрізітах історичних буряків; люді відносять, кличуть вас до себе на поміс на допомогу. Чим добре ви з серцем батьки, коли ви не хочете послідити на поміс своїм дітям. Біжіть без відниху скоро на поміс, бо в нетрах в пушках можуть пропасті нещасні діти, або вовки порозідриють їх і слідів по своїй крові ви не знайдете.

Не дінуйтеся, кидайте геть леміш і йдіть в мечом науки, просвіті і охоті щирої праці на оборону і допомогу рідні, свому побратимові, Холмщині і Підляшші. Ваше дотеперішнє лінівство вже зробило дещо шкоди, але ще час,

ще не програно, що можете усе вратувати. Не відказуйтесь, не відкладайте, бо тяжкий про ков народу, дітей спіде на ваші сбрости міхом гроби. Не вкладайте в зневіру, викріште ще огня горячої любові до свого народу і до праці повної пожертвовання для нього. Праця не загине, видасть певні овочі і вам буде мило бачити рідними свої діти, свою гарну велику сім'ю. Україну — не обкрадену. М. К. т.

Гр. Бурян про свою ноту.

Складання делегацій в першій половині жовтня.

(ТКБ) Відень, 18. вересня 1918.

Міністер заграничних справ гр. Бурян за явив делегації німецьких послів, яка явилася в нього в справі складання делегацій, що делегації будуть скликані в першій половині жовтня. Про свою ноту гр. Бурян сказав, що вона була від довоєнного часу обдумувана й останні воєнні події не мали впливу а-н на її появу, а-н на зміст. Предложені відбути конференцію є послідовним продовженням австроугорської мирої політики й опирається на переконання, що всі народи тужуть за миром та що особливо для європейських народів мир є ліпший ніж дільша війна. Міністер зробив свій крок сам, очевидно повідомивши — про нього союзників і одержавши їх прізвісні підтвердження. Що се не означає ослаблення союза осередніх держав, се покажеться дуже виразно. Крок є так само лояльний супроти союзників, як позбавленій всякої задньої думки супроти противників. Дальше говорення державних мужів один попри другого, як доси, не тільки не принесе користі, але може ще пошкодити справі мира. Успіхи ноти мабуть не буде безпосередній, однаке без сумніву скрипить переконання, що успіхи, які ще можна отримати в війні, не вирівнюють крізь них жертви.

Далі говорив міністер про всі справи, які стоять у звязку з закінченням війни.

З кооперативного життя на Наддніпрянській Україні.

Відмінно допис "Діло".

Ковель. у вересні.

Кооперація виховала нам кращих робітників-громадян.. Не май ми у себе такої потужної сили, як кооперація на Україні, нам під цю скрутну пору витворювали нових державних

форм на нашій тепер вільчій землі — було б більш суттєво.

Тільки кооперації мусимо ми завдачувати, що такі світові сили, як відомий професор економіст Туган-Барановський, професор-кооперація Масісевич та ще де хто в визначніших робітників у тій сфері — для нас, тоб-то для України, вони не страчепі.

В той час, коли в звязку з большовицькою навколо транспорт України, що зветься, геть тобі розклюється, коли нечувана спекуляція страшно шаліє, коли народне господарство й промисловість підується, — творче життя (хоча Й малопомітно) б'ється в кооперації. Задеки кооперацією, споживаюч України має хліб, хлібороб має можливість набувати й іншими руїнськими часами немудре хліборобське відрядя.. Назір великий одеський завод хліборобського реманенту, фірма Гена — перейшов у власність кооперації. А просвітна справа коопераційних установ?... Десятки тисяч коопераційних часописів роходяться по наших селах і роблять велике діло. Останньою роботи кооперації годі навіть у сучасну хвилю й очинити.

І ось намір Українського Центрального коопераційного комітету в Києві — перевести експедиційним способом обслідування кооперації на Україні, для того щоб знати нашу силу міць — треба тільки витати.

Це статистичне обслідування на 1. липня цього року провадиться по такій програмі: Крім загального числа всіх розмітків коопераціїв (установити кількість їх на Україні), мається на меті більш докладно обслідувати лише сілки згуртовані в Союзи та самі ті союзі об'єднання; а іменно: час позначення Союзу, Його білян: на 1. липня 1918 року, Його капіталі, товарні обороти зі спітками в початку існування Союза по 1. липня с. р., продукційні підприємства Союза та Його культурно-просвітні та навіть політичного характеру діяльність. Що ж дотикається самих спілок згуртованих у Союзи, то по кожному кооперації збиратимуться такі самі відомості в зазначенням дати появи кооперації та всступу до відповідних Союзів і взаємно відносин товариства в Союзом, як торговельно-кредитозі та зарівно Й ідеїні. При чому по поодинчім коопераціям збиратиметься цифра білянсу й на 1. січня 1918 року, всі ж решта відомості подаються на 1. липня цього року.

Коли в такий спосіб обслідування буде кооперація України, то ми віддати мемо відсоток спілок згуртованих у Союзи, та знати мемо й силу міць кооперації на Україні. Бажано, щоб для повноти картини, якесь центральна коопераційна інституція Галичини, приблизно таке обслідування переведи й на Австроугорській Україні.

Марко Луцкевич.

Додатковий договір Німеччини з Росією і Україна.

Київ 15. вересня 1918.

З приводу виключеного недавно додаткового договору між Німеччиною і Росією пише кінешіша "Нова Рада":

Додатковий договір складається з трьох частин, котрі нормують відносини політичні, фінансові і правопорядкові. Деякі пункти договору торкаються і України.

В політичному пункті в уступі про чорноморські області говориться: "частину окупованої території, котрі належать до областей, означені в третьому універсалі від 7. листопада 1917 р. будуть очищені від німецького війска — при виключенні загальногомирного, оскільки до цього часу не буде виключений мир поміж Росією й Україною". А в іншому пункті, що "Німеччина зобов'язується звільнити чорноморські області — в зважок кавказької території — також в такому самому часі і при таких самих умовах".

Як бачимо, додатковий договір що-до України спирається на наш державний акт — III. універсал, котрий перший встановив границі України. Пригадаймо собі цей пункт універсалу: "До території Української Народної Республіки належать землі, заселені у більшості Українцями: Кіровоградська, Подільська, Волинська, Чернігівська, Полтавська, Харківська, Катеринославська, Херсонська, Таврія (без Криму). Остаточно визначення границь Української Народної Республіки що до прилуччів частин Курщини, Холмщини, Вороніжчини і сумежніх губерній і областей, де більшість населення українська, має бути встановлене по згоді організованої волі народів".

Ми умисне згадали ці два акти першорядової для України мати, щоби ясно здали собі справу з їх змінами для нас.

Берестецьким договором вийшла Україна, як самостійна держава, на шлях міжнародних відносин. На певних умовах вона показувала німецьку волю силу для встановлення порядку в-

на як одна з сінних головних життєвих істинування української держави. Справжній один з принципів самовизначення, треба, є стратегічний. І другі не можна, треба, є середні, котрі обіймалися всіх інших.

Істина. Лише тоді можливе буде встановлення німецько-російської держави. Справжній один з принципів самовизначення, треба, є платити і міліард марок. Але й тут треба, є договір ставити передумову: згоду об'єднати в Росію. Нам невідомий що: Фінансові відносини в Україні з Росією. Він застрав в кінці цієї мирої делегації. Коли побачите мене, зможете зазначити, що я цей догодір засновав менше складний, ніж політичний. Надії належить ствердити, що загальний наш фінансовий розрахунок подекуди й трудніший, ніж у висловленнях майна Росії, участі України, питання наділу фінансових інституцій, активізма і пасивізма, встановлення земель, векселевих і чекових зобов'язань, іншої торгівлі і т. д. це питання, з якими я легко справитися.

Головне питання зводиться до того, що встановити певні рами загальної відповідності відносин відповідної картини нашіх відносин до цієї повинні і мусить висловити додаткові відповідності, — не один, але на всякий випадок більше.

Приготовання до поділу адміністраційної комісії Чехії.

Відень, 18. вересня 1918.

Виконанню засновання, яке вже має бути поєднане міністром Гусареком з урядом Німеччини, має бути переведений поділ адміністрації відповідно до розгляданої схеми в Чехії, установленої на місце краєвого Відділу, на національну схему чеську й німецьку.

Досі комісія складається з 8 членів: 5 членів з Німеччини. При поділі число німецьких членів має бути підвищено на 5.

Проводити в обох секціях будуть відповідні засідання, а на спільному засіданні обох сидіть президент.

Хто буде назначений президентом, буде додому. Дотеперішній президент комісії Йоан Борн має бути підставити, бз він має бути збройний поділові комісії.

Російська мова в судівництві на Україні.

Київ, 15. вересня.

Нашіше "Відродження" приносить звіт з урядівським міністром судівництва Романовичем. Між ін. про урядову мову судів на Україні міністер спавав:

"Теперішній склад українських судових і суддів не зовсім уміє українською мовою. Всі ці люди розуміють по українському, але цого недостатньо і відразу перейти на українську мову, де складиво для правосуддя. Це приведе суддів в ламати мову або кидати службу.

Як згодився передести судівництво на чеську мову, колиби я буз забезпечений та кількох судових ділчів, котрі добре володію чеською мовою, але цього поки, що відсутні.

Величезне значення має так само зміна роблена на українській мові судових та дільгота.

Як людина, що за цілу свою багаторічну діяльність стояла огорожаючи від уявлів суддів та ділчів, які долями тільки за укріпленням працюють, відчуваю, що ламати тепер увесі судовий зваж, щоб перейти на українську мову не можна.

Я припускаю видання законів на ділових, українській і московській, але суддівництво не може допустити на двох мовах також і складання резолюцій і вироків через те, що це б дуже гальмувало справу й викликало більшіння канцелярських урядовців. Між тим, інтереси побільшенні платні низки суддів, що скоротили штат в порівнянні з тим щодо кількості осіб, які потрібні засудити.

Значить, що урядовою мовою судівництво на Україні державі останє поки що мова російська.

Ародний фонд.

Зібрані датки належать першої зборі Коасового Союза кредитового у Львові. Розмір 10., ч. вкл. кн. 5000.

Промова Шпіцміллера.

Відень 18 вересня 1918.

Новий сільський міністер фінансів бар. Шпіцміллер висловився до урядників промову, в якій висловився також про національну справу. Він зазначав, що світова війна виказала, що дотеперне співжиття народів у деяких областях буде аспірацією шкідливим, та що націоналістичних рішень і новогвардії, однаке до певної міри не повинні вони переростати інших елементів, якими є династія, географічні, культурні й релігійні спільноти й діяльні земельні. Рішення в національній справі має бути оганично лутитися в тим, що існує, має бути вміститися в кожі того, що історично утворилося.

Віденська преса оцінює промову Шпіцміллера як призначення потреби національних реформ, які однаке не нарушали би «історичного твору» Австро-Угорщини. Тільки — як се зробить?

Італійська офензива.

ВІДЕНЬ, 18 вересня 1918 (ТКБ). Урядово: Італійці вели дальнє свої змагання, щоба захистити наші становища на горі Пергіка. Метою їх вчорашніх наступів, підпертих нагальним вогнем артилерії і мін, був хребет Тассона, на якій нападали п'ять разів. Однак за кождиним разом ми їх відперли в боротьбах в близькі. На горі Томба Солярольо розвязалися неприятельські змагання, щоби приближитися до наших становищ. На височині на схід від Асіто від часу до часу тяжкі бої артилерії. Болотисті летунів обзидали бомбами місцевості, положені за фронтом Північ і в коліні Азіжі, але не зробили більшої шкоди.

В Альбанії відперли ми частині наступи італійців вздовж побережя. Також відперли ми неприятельські прогреси на хребтах горбів на південний захід від Берату, де ми посунули наші становища на півден.

На західному фронті між нашими цік військами нічого особливого.

На західному фронті.

БЕРЛІН, 18. вересня 1918. (ТКБ). Урядово: Коло Урієн відперли ми неприятельський на пів, і також кілька разів повторені Його наступи на обох боках каналу La Basse. Розвилися рівні змагання неприятеля, щоби передістягти до наших становищ на північ від ліса Holnon, і також частині наступи між Holnon і Essigny-le-Grand. Між Елетою і Есною Французи ведуть дальнє свої наступи. Передпівдні наступали між Vauquois і Allerant, пополудні по дуже сильним вогню, ударили величезні силами на наш фронт. Ворога, котрій найперше вдерся в наші становища на Roppe і на півден від дороги Laffaux — Chavignon, відперли ми наші протинаступи. Наступи на прочім фронти розвилися перед нашими становищами.

Менші наступи стежних відділів на фронті лютаринські і в Вогезах.

Вечером: Англійсько-французькі наступи широким фронті від ліса Haute-Soule до Сені. Між Hardusaint і потоком Omignon протинаступи проходили вдачується в наші становища неприятеля. На прочім фронті неприятельські наступи розвилися.

НОВИНКИ.

Львів 19. вересня 1918.

— Віче у Львові. Народний Комітет скликався у Львові, котре відбудеться в неділю дня 22 вересня 1918 о год. 4 по пол. в великий Народний Дом у Львові ул. Рутовської 22 з дневним по ядом: «Сучасне політичне становище українського народу і справа Української провінції в Австро-Угорщині. Обование кожного Українця і кождої Українки в Львові» явиться на тім вічу.

— Недоля Брідшини. Дня 17 с. м. явилась в Народний Комітет скликуючий гр. Гуйна деп. Українців від Бродського під проводом заст. голови Одеського Господарства проф. Саната з представниками бажань і жалеб наслідня півта бориського. Депутація висказала, що півта під місцем будівництва властами занедбаній. Причиною цього було, що родин досі не виплаченої 20 тисячами родин досі не виплаченої 1000 тисячами, що нема сил концептуальних. Однака різноманітно працює в трох ресортах, і ще другий, але сей на два місяці залагодить все саме найширішої своєї волі, тільки вра-

ці міс в повіті, який від давна є правдиво стайню Австрії. Жалувались на заповіщені ревізії від 41 вагонів в повіті, рінок на реквізіцію худоби, забирають 500 штук хоч в повіті всіго на всіго є 9.230 штук рогатої худоби разом з телятами. Відбудова майже стоїть на місци, бо експозитура ве мас ні гроші ні матеріалу. Грохти позитиви нова евакуація, коли правительство вчас не спровадить готових доміків, які проскували центром для населення, або не поспішить в доставкою погрібліх матеріалів не буде виплачувати більших квот на відбудову, ве як досі 200 кор. на знищенні гospodarstvo. Населеню дати їсти, як різноч виплачують діткам евакуації на ділі, а не як досі лиши на два місяці. Просимо о відтворені замкнених млинів, щоби народ мав де муки виплатити на хліб. В позіті кидяться холери, віспа і тиф, а сама ізда фінансів сьому літкові не зарядить, коли населення і далі буде мешкати в землянках і живитися лобозюю. На місник вислухав уважно слів делегації а осьливко селян, які отверто свої жалі висказували, і прирік все, що в можності Його буде, зарядити.

— Польські демонстрації після мира з Україною. У вчорашній всупні статті в уступі, де говориться що польські маніфестації проти мира з Україною, надруковано, що вони відбулися в лютому 1917 року. Се очевидна помилка: має бути: 1918 року.

— Важливі для учителів Українців. На Волині є багато учительських посад до обслуговування. О сі посади можуть старатися учителі офіції (хорунжі і рядові) української народності, що не відіні до фронту або в старшій віці. Сі особи затримують свою військову рангу і побори (півтораразове етаперелютум) і провадять їх в реєстрі як учителі військові. Дотичні подання треба вносити в службовій дорозі до АОК. Feldo. 51.

— Школи в брідськім повіті. Дня 17. с. м. явилась у п. президента Краєвої Ради школи під часів Цоля депутатія населення брідського повіту, батьків дітей, під проводом голови філії «Просвіти» О. Софронія Глібовицького з просьбою і бажанням, щоби краєва Рада школи приказала відчинити школи в повіті і в місті Броди, які досі не функціонують, на велику школу дітей і родичів. Просила депутатія, щоби прислати конче і не гайно інспектора школального округного, бо досі такого нема і нема кому в старості сими школами агенданами займатися. Учителі від 16 місяців не побирають ніякої плати і живуть в підмогі, які часами у старості отримають. Просила депутатія також, щоб отворити гімназію в Бродах, яка досі не функціонує, хоча є погріблі сили, тільки нема кому занятися відбудованим знищеною школальною будинку. П. президент обіцяв негайно лихови зарядити і прирік, що сам лично обіде повіт, щоби переконатися, про все. Ждемо, що може така школа і гімназія будуть отворені. П. наїсник прирік на відбудову знищеної гімназії 30.000 кср.

— З Калуша пишуть нам: Дня 11. с. м. з'явилася до нашого міста делегат українського міністерства просвіти, буєший полковник російської армії Яків Федусевич-Солов'єв. Він під час російської Інвазії в 1916 р. оженився з учителькою Полькою і тепер перебули вони обе чотири дні у рідні. Я мала нагоду з ним широко балакати. Він сам кріпкий Москаль — але поступова людина — навчивсь по українськи писати вже і є на груди велика українська відзнака з гербом: В. В. (Володимир Великий), в середині гетьманський пірнач, а під тим букви: I. Ш. С., значить: Інструкторська Школа Стиршни. Се воєнна школа для офіціїв. Однострій Його тече зеленої краски, шапка як російська, тільки офіцерська рожа на ній вже українська. Він сам займається більше науковою, чи політикою, але обстоює федераційну ідею. «Ми Москолі, будуємо Вашу Україну» — сказав. І аж сумно мені стало, як розказував, яка метушня у вих, коли виладуть яке розпорядження по українські. Мало в теперішнім правительству людей, що знають державну мову. Тепер він поїхав до Відня. Він має привезти для Києва друкарські прилади, підручники для шкіл, канав, бразує ім граматики доброй і термінології. Часописи наші мало туди доходять. Англійського походу не дуже бояться.

Ю. Р.

— Довід мук з поза Львова дозволений. Народніцтво привело, що населення міста Львова, на кожде домове господарство може спровадити 50 кг. мук з поза Львова. Посвідчую на се відповідь XVII. департамент міністерству.

— «Свобода» в 21. вересня с. р. приносить отсєй тіст: «бороніться! — М. I. Нове предложение миру; На фронтах і в краях; Жінки російської революції; Рідна інтелігенція; Закларайте читальні; Шо се книжка; Сладкові опла-

ти; Чому рік має 365 днів; Господарка вісно-го часу; Адрій Бабюк — Вечір в селі на Україні (фейлетон).

— З Бережан пишуть: В неділю 22 вересня 1918 відбудеться в Бережанах народне віче з го-тою людністю. Бережанці прибувають на віче. Всіх священиків, учителів і сільських организаторів просимо людям днеси віче оголосити і по-радити, щоби люди численно на вічу ставилися. Справи надзвичайно важні. Польща іде на нас розстижними способами і штуками, хотіть на-тиснути землі вірати, треба проти того боротися. — Тимотей Старух, посол і предсідатель пов. організації.

— Віче в Жовкові. В неділю 22. вересня 1918 о 2 годині по пол. відбудеться в Жовкові в льокали Сирітського Захисту публичне повітове віче в справі поділу Галичини. Проситься о численній участі. За повітову організацію. Др Михайло Король.

— Міністер рільництва гр Сільва-Тарука приїздить в товаристві польського міністра Га-лецького до Львова в неділю і буде в часі від 10 — 1 год. уздати авдіенції. Потім вибирається в товаристві наїсника гр. Губба на 4-денну інспекційну подорож по Східній Галичині. Зі Львова виїде на Зборів, Осірну, Залізі, Підкамінь, Пеняки до Тернополя. Потім огляне знищенні громади в Теребовельщині й Бучацькій. Через Озерянин, Монастирська, Нижнє і Томачів поїде до Станиславова, а звідси через Львів верне до Відня.

— Про зелізничну скрутку в східній Галичині пишуть нам: Селянинові трудно дістатися за білетом, а як дістане білет, то трудно дістати місце в вагоні і много людей остаеться до другого поїзду, де знов така сама біда чекає. Не є ліпше і в другою класою; щасливий той, що дістав місце на коритарі або на містку або при вході. Особливо переловнені вагони II кл. поїздів поспішних, бо ними ідуть і сфери і Жиди (такий, т. зв. халатові). Поїздів в абсолютні за мало. Прим. з Підвадочиск відходять денно всього три поїзди, з тих оден поспішний з безпосереднім получением на Тернопіль — Львів — Краків в Віднім. Отже і публіка з за кордону і наша, і інші офіції пакуються до того поїзду. Два другі звичайні поїзди перецовнені нашими жовнірами, голевою рядовими, так, що селянинові або навіть «цивілеви сурдотовому» дуже трудно дістатися; вагонів за мало на таку масу подорожуючої публіки військової і цивільної. В реставраціях II кл. на двісіях не одинакові ціни. В Станиславові, де чисто і нема стиску, заплатив я за шклявку чаю 40 сот., в Чорткові 60 сот. і в Підвадочисках 80 сот., а в сих двох останніх же чисто і нема вигоди як в Станиславові.

— Шкільна міська Рада окружна у Львові ухвалила на вісіданні 11. вересня 1918 р. окремі досі так для хлопців як і для дівчат класи першу і другу школи народної ім. М. Шашкевича у Львові получить в мішані класи задля малого числа хлопців і дівчат, висланіх до тих окремих класів.

— Звертається увагу на поміщене в низі чиєм «Діла» оголошення столлярської робітні Антона Оприска, знаного в ширших кругах львівської української громади, члена українських товариств і організацій у Львові.

ІНФОРМАЦІЯ.

П'ятниця, 20. вересня 1918.

Нині: греко-кат. Савента мч. — римо-кат. Ексахія.

Завтра: греко-кат. Рожд. Пр. Д. М. — римо-кат. Матія.

— В кіні Коперник від суботи 16 с. м. премера незвичайної, фантастичної драми в 4 д'ях а 2 частих п. з. «Сила просліття». I. части: Зведення жидівки, II-га: Меть еспанки. Елієв Ріхтер виступає рівночасно в двох ролях: зрадженій жидівки і мітізій еспанки. Добре додовнене программи. Прегарна музична ілюстрація.

— Краєвий Союз для збуту худоби става ришнене зареєстр. з обижею порукою у Львові О:солінських 15 приймає вкладки до обороту і опроцентову їх по 4 проц. від ста. 113 2-5

— Тов. «Кружок Правників» у Львові по-дзе до відома, що вінси на університет зачиняють 23. вересня, а кінчаться 8 жовтня. Інформація що до судій, висулу і вибору годин удається в «Кружку» в годинах урадових при вул. Панській 11-а/ІІ. При тім звертається увага тих Вл. Т. які визнані в бібліотекі Т-за скрипта і книжки, а досі — мимо узливу — ме звернула, щоби зробили се як ній скоріше, бо в противній разі будемо змушені узяти країнські мір і золотути зі зволікачими по постановам §. 12. стат. — Виділ.

